

Fișa de măsură “Lanțuri scurte”

Titlu măsură: Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în vederea stabilirii de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale și a dezvoltării acestora, precum și pentru promovarea de activități la nivel local privind dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale

Cod măsură: 16-M16.4.a.1/3A

Tipul măsurii: **MIXTĂ (SERVICII ȘI INVESTIȚII)**

1. Descrierea generală a măsurii, inclusiv a logicii de intervenție a acesteia și a contribuției la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și a complementarității cu alte măsuri din SDL

Produsele agro-alimentare realizate local nu se comercializează pe piețele locale - în ciuda faptului că GAL-ul se află în apropierea unor centre urbane mari, cu cerere potențială ridicată (de ex. Cluj-Napoca, Bistrița, Dej-Gherla etc.). Motivul principal ține de lipsa contactului cu clientul final, în condițiile în care canalele indirecte de distribuție sunt inundate cu produse ieftine din afara GAL-ului. În acest context, măsura își propune să creeze canale scurte de distribuție, prin care produsul procesat local ajunge direct la clienți, fără a mai apela la intermediari sau procesatori.

Măsura are o abordare axată pe zonă (facilitând desfacerea produselor agricole în lanț scurt, pe piețele locale). Măsura contribuie la rezolvarea problemelor P1, P4 și P5 identificate în analiza-diagnostic, prin eliminarea sau reducerea unora dintre punctele slabe menționate în analiza SWOT la secțiunea “Activități economice - agricultură”:

- *În majoritatea comunelor din GAL lipsesc structurile asociative, care să ofere putere de negociere în relația cu furnizorii și distribuitorii;*
- *Marea majoritate a țăranilor nu își pot desface produsele pe piețele locale, din cauza marketingului deficitar și a problemelor de acces la client.*

Măsura valorifică și unele dintre punctele tari menționate în analiza SWOT la secțiunea “Agricultură și industrie alimentară” - respectiv:

- *Existența unor procesatori bine consolidati, care au supraviețuit crizei, aflați pe un trend ascendent, care pot genera locuri de muncă și pot contribui la crearea de rețele de aprovizionare locală;*
- *Existența unei emulații pe plan local în ceea ce privește constituirea de cooperative și grupuri de producători.*

Măsura contribuie, astfel, la atingerea obiectivelor O1, O4 și O5 din Strategia de dezvoltare locală.

Contribuția măsurii la prioritățile strategiei, la domeniile de intervenție, la obiectivele transversale și complementaritatea cu alte măsuri din SDL

- Obiectiv de dezvoltare rurală: Obiectiv 1 - Favorizarea competitivității agriculturii
- Obiectiv specific al măsurii:
 - Promovarea cooperării între actorii locali, în scopul comercializării produselor agro-alimentare din GAL Ținutul Haiducilor printr-un lanț scurt.
- Măsura contribuie la prioritatea prevăzută la art. 5, Reg. (UE) nr. 1305/2013: Prioritatea 3 - Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură

- Măsura corespunde obiectivelor art. 35 din Reg. (UE) nr. 1305/2013
- Măsura contribuie la Domeniul de intervenție: DI 3A Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agroalimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale
- Măsura contribuie la obiectivele transversale ale Reg. (UE) nr. 1305/2013:
 - Inovare: Măsura are un caracter inovativ prin diversitatea de mecanisme propuse pentru distribuția în lanț scurt (o formă de desfacere foarte puțin răspândită în Ținutul Haiducilor);
 - Mediu și climă: Prin distribuția în lanț scurt se reduce dimensiunea lanțului de frig necesar pentru transportul și depozitarea produselor agricole, cu efect direct asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră. De asemenea, prin același mecanism, se reduce consumul de energie aferent.
- Complementaritatea cu alte măsuri din SDL:
 - Beneficiarii direcți ai acestei măsuri sunt potențiali beneficiari direcți sau indirecți ai măsurilor 1-M1.1.a/1A “Țărani lideri”, 1-M1.2.a/1A “Activități demonstrative” și 3-M3.1.a/3A “Scheme de calitate”.
- Sinergia cu alte măsuri din SDL:
 - Măsura este sinergică cu măsurile 3-M3.1.a/3A “Scheme de calitate” și 4-M4.2.a/3A “Procesare locală”, toate contribuind la atingerea priorității 3 din Reg. (UE) nr. 1305/2013.

2. Valoarea adăugată a măsurii

În conformitate cu cele precizate în PNDR (p. 506), măsura creează valoare prin:

- *Capacitatea instituțională creată și consolidată prin parteneriate;*
- *Dezvoltarea resurselor umane și utilizarea de know-how;*
- *Identificarea unor soluții locale creative pentru problemele existente la nivel local;*
- *Dezvoltarea identității locale;*

Proiectele ce se vor finanța în cadrul acestei măsuri creează plus-valoare, oferind țărănilor lideri posibilitatea de a-și comercializa produsele direct către client, fără a mai apela la intermediari sau procesatori. În acest fel, țărani au posibilitatea de a solicita prețuri mai mari și de a-și asigura o permanență a cererii. Ca atare, măsura “Lanțuri scurte” este extrem de relevantă pentru Strategia de dezvoltare locală, încrizând lanțul de intervenții pe ramura “Agricultură” din lanțul integrat “Agricultură și agroturism”.

Măsura se diferențiază de sub-măsura similară din PNDR și are caracter inovator prin fixarea unor criterii de eligibilitate și de selecție specifice teritoriului atât la nivelul acțiunilor eligibile (vezi punctul 6), cât și al beneficiarilor direcți (vezi punctele 4 și 8).

3. Trimitere la alte acte legislative

- R (UE) nr. 1303/2013; R (UE) nr. 1407/2013; R (UE) nr. 215/2014; R (UE) nr. 1305/2013; R (UE) nr. 807/2014; R (UE) nr. 808/2014

4. Beneficiari direcți/indirecti (grup întă)

- Beneficiari direcți:
 - Parteneriatele constituite din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un grup de producători / o cooperativă / un grup de fermieri individuali /

fermieri individuali care își desfășoară activitatea în sectorul agricol, constituite pe teritoriul GAL Ținutul Haiducilor (listă indicativă):

- Asociații de proprietari constituite în mediul urban din aria de acoperire a piețelor locale;
 - Microîntreprinderi și întreprinderi mici activând în sfera comerțului en-detail din aria de acoperire a piețelor locale;
 - Microîntreprinderi și întreprinderi mici din aria de acoperire a piețelor locale;
 - Consiliile locale, structurile de cazare, unitățile de agrement și de alimentație publică din aria de acoperire a piețelor locale;
 - Unități de învățământ de toate nivelurile (superior, liceal, gimnazial, primar, preșcolar);
 - ONG-uri;
 - Fermieri individuali etc.
- Beneficiari indrecți:
 - Comunitatea locală.

5. Tip de sprijin

- Rambursarea cheltuielilor eligibile efectuate și efectiv plătite.

6. Tipuri de acțiuni eligibile și neeligibile

Acțiuni eligibile (listă indicativă - se pot finanța și alte inițiative similare, care respectă prevederile regulamentelor europene relevante):

- Magazine virtuale care comercializează coșuri săptămânale de produse locale;
- Puncte de vânzare colective - sunt magazine permanente, amenajate pentru vânzări grupate, de tip "coș zilnic", "coș săptămânal" sau "rețete pentru produse tradiționale" (în care se oferă, împreună cu rețeta, toate ingredientele necesare pentru un anumit fel de mâncare tradițională din GAL Ținutul Haiducilor, marea majoritate provenind de la producători locali);
- Servicii de catering de tip "platouri cu bucate țărănești";
- Festivaluri locale ale produselor tradiționale și/sau de concursuri între producători.
- Programe de tip *hosted buyers* - aceste programe permit potențialilor clienți persoane fizice (membri ai asociațiilor de proprietari partenere) să viziteze în mod organizat fermele și unitățile de procesare ale cooperativelor partenere, pentru a vedea exact tehnologia de fabricație și condițiile de igienă și pentru a degusta produsele agro-alimentare oferite, în cadrul unor evenimente special organizate în acest scop. Obiectivul urmărit este acela de a pune bazele unor lanțuri scurte de desfacere, prin care persoane fizice cu domiciliul în aria pieței locale devin clienți fideli, deserviți regulat la domiciliu pe bază de "coș săptămânal";
- Programe de tip "recoltare în fermă" - prin aceste programe, consumatorii au posibilitatea de a se deplasa la fermă pentru a-și culege singuri produsele dorite, pe care le plătesc la prețuri promoționale.
- Programe de tip livrare la comandă - aceste programe permit potențialilor clienți persoane fizice să plaseze comenzi oricând doresc pentru produsele locale din GAL Ținutul Haiducilor, direct către producători sau în unitățile de comerț locale și să primească respectivele produse livrate la nivelul IMM-urilor de comerț local partenere, într-un termen agreeat. Pentru asigurarea succesului acestui program și constituirea unui lanț scurt, se vor finanța acțiuni de promovare a produselor cooperativelor partenere de pe teritoriul GAL-ului în cadrul unităților de comerț

- locale (mostre și degustări, pliante informative etc.)
- Programe de tip *mini-evenimente de degustare* - aceste programe permit potențialilor clienți persoane fizice, angajați ai IMM-urilor partenere, să descopere produsele agro-alimentare ale cooperativelor partenere în cadrul unor mini-evenimente de degustare (organizate la sediul firmei în perioada pauzelor de masă). Cu această ocazie, angajații potențial interesați vor fi informați și asupra programelor de tip hosted buyers sau livrare la comandă disponibile în zona lor;
 - Programe de tip *Suvenir din Ținutul Haiducilor* - aceste programe permit amplasarea în cadrul punctelor de interes turistic (organizații partenere) din aria pieței locale a unor standuri-tip care să ofere produse ale cooperativelor din Ținutul Haiducilor, concepute special ca și suveniri pentru turiști (de exemplu, gemuri și dulcețuri locale, sortimente deosebite de miere, alte produse agro-alimentare specifice).
 - Acțiuni derulate în cadrul parteneriatului de:
 - Identificare, prin studii de marketing, a nevoilor și preferințelor clienților potențiali pentru produse agro-alimentare specifice (în termeni cantitativi și calitativi);
 - Evaluare a posibilităților locale de producție și evaluarea ecartului între cerere și oferă locală;
 - Dezvoltare a unui program de acțiuni la nivelul cooperativelor și grupurilor de producători partenere, care să permită realizarea de produse agro-alimentare dorite de clienți, la nivelul așteptărilor acestora;
 - Stabilire a unor relații contractuale între clienții potențiali și cooperativele și grupurile de producători locale.

Acțiuni neeligibile: acțiuni de comercializare în lanțuri de distribuție lungi sau pe piețe situate la distanțe mai mari de 75 km față de GAL Ținutul Haiducilor;

7. Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Pentru proiectele legate de lanțurile scurte de aprovizionare, solicitantul va depune un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Pentru proiectele legate de piețele locale, solicitantul va prezenta un concept / o strategie de marketing adaptată la piața locală care să cuprindă, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Proiectul de cooperare propus va fi nou și nu va fi în curs de defășurare sau finalizat;
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014.
- **Costuri eligibile:**
 - Costuri cu elaborarea studiilor/planurilor și a conceptelor/strategiilor de marketing;
 - Costuri de animare: transportul animatorilor din partea cooperativelor partenere care gestionează evenimentele de promovare organizate în cadrul parteneriatului, transportul produselor oferite în cadrul evenimentelor de promovare, transportul organizat al potențialilor clienți în cadrul evenimentelor de tip hosted buyers etc.
 - Costuri de funcționare a parteneriatelor: remunerarea coordonatorilor parteneriatelor și a animatorilor din partea cooperativelor partenere și alte costuri eligibile privind funcționarea cooperării conform prevederilor legale;
 - Costuri directe legate de implementarea proiectelor de cooperare (costuri de

investiții): costuri cu amenajarea punctelor de vânzare colectivă, costuri cu achiziția și amenajarea standurilor-tip folosite în cadrul proiectelor de cooperare, costuri cu conceperea și designul materialelor publicitare, costuri cu designul produselor de tip suvenir, investiții în mijloace de transport adecvate activității descrise în proiect, etc. Investiții în construcții aferente activitatii de producție (modernizare, constructie) echipamente, utilaje necesare implementării proiectului aşa cum rezultă din planul proiectului. Alte cheltuieli eligibile privind implementarea proiectelor conform prevederilor legale. Vor respecta intensitatea maxima aferenta submasurii/submasurilor din care fac parte operațiunile.

8. Criterii de selecție:

- Selecția proiectelor pentru această măsură va fi organizată pe baza următoarelor principii:
 - Se vor organiza sesiuni de depunere a proiectelor cu perioadă limitată în timp în funcție de gradul de absorție a fondurilor alocate ;
 - Definirea unui prag minim de punctaj pentru ca proiectele să fie eligibile;
 - Acordarea de prioritate în evaluare/selecție proiectelor cu punctajul cel mai ridicat.
- Prioritate la finanțare vor avea, în baza criteriilor de selecție ce vor fi stabilite prin Ghidul solicitantului:
 - Parteneriate încheiate cu participarea a cel puțin două structuri associative cu activitate pe teritoriul GAL Ținutul Haiducilor;
 - Parteneriate care implică existența a cel puțin unui grup de fermieri, cooperative sau unui grup de producători cu activitate pe teritoriul GAL Ținutul Haiducilor, care produce și comercializează produse certificate prin scheme de calitate;
 - Parteneriate încheiate între mai mult de zece parteneri;
 - Parteneriatele care produc și/sau comercializează produse cu valoare adăugată mare - produse care participă la scheme de calitate, produse din sisteme agricole HNV etc.
 - Parteneriate care implica asociații, cooperative, grupuri de producători, fermieri care vor participa/participă/au participat la una din măsurile: 1-M1.1.a/1A “Țărani lideri”, 1-M1.2.a/1A “Activități demonstrative”.,.
 - Parteneriate care includ participanți cu activitate agricolă în zone marginalizate.

9. Sume (aplicabile) și rata sprijinului

- Finanțarea pentru un proiect: minim 10.000 Euro - maxim 100.000 Euro (suma efectiv solicitată se va justifica în funcție de natura activităților proiectului și de numărul de parteneri implicați)
- Număr de proiecte estimate a se finanța: minim 2 - maxim 11;
- Contribuția publică nerambursabilă este: 109.241,53 Euro;
- Rata sprijinului este de 100%.

10. Indicatori de monitorizare

- Indicator: Număr de parteneriate care primesc direct sprijin pentru participarea la piețele locale și la circuitele de aprovisionare scurte: minim 2
- Indicator: Numărul de exploatații agricole (independente sau în cadrul cooperativelor) care primesc indirect sprijin pentru participarea la piețele locale și la circuitele de aprovisionare scurte: minim 20
- Indicatorul specific LEADER - crearea de locuri de muncă: minim 2 (pe poziții de coordonatori ai parteneriatului sau de animatori ai rețelei).
- Indicatori : Numărul total al participanților instruiți : minim 200.